



Digital Skoghåndbok

NORSKOG/Skogkurs/Det Norske Skogselskap
21.09.2021

Digital Skoghåndbok

Aktuelle plattformer og løsninger, samt revisjon av innhold

Bakgrunn

Siste revisjon av Skoghåndboka ble gjort i 2015. NORSKOG og Skogselskapet, som reviderte og utga forrige versjon sammen, opplever at det er behov for en oppdatert versjon av boka både fra det utøvende skogbruket, skogfunksjonærer og studenter. Sist boken ble oppdatert ble det satt et mål, og gitt en anbefaling, om å oppdatere boken hvert femte år. Det har kommet en del nytt stoff i løpet av de fem årene som har gått siden boken sist ble utgitt. Dette gjelder i første hånd tema som miljøsertifisering, nytt skattesystem og en del nyttige nyheter innen skogbruksplanlegging. Flere av nettsidene det refereres til i 2015-utgaven har blitt flyttet eller fornyet (29 av 42 lenker i 2015-utgaven er døde, som utgjør nærmere 70%). Lett tilgjengelig og kunnskapsbasert informasjon bidrar til både økt aktivitet og bedre prioriteringer i den aktiviteten som planlegges. Det er prosjektets oppfatning at en ny skoghåndbok vil bidra til mer aktivitet, av høyere kvalitet, i skogbruket.

Som følge av oppmerksomheten næringen er underlagt fra ulike hold er det viktigere enn noensinne at virksomheten som utøves har høy faglig standard. Vi anser det å oppdatere eksisterende kunnskap i et relevant og håndgripelig verktøy, for å vurdere egenskaper ved ulike ressurser, som et viktig ledd for å bidra til verdiskapingen i næringen i form av kvalitet på sluttproduktene fra næringen. Oppdatert, lett forståelig og enkelt tilgjengelig fagkunnskap – inkludert miljøkunnskap - kan bidra til riktige beslutninger på operativt plan og dermed øke kvaliteten på arbeidet som utøves til daglig, samt troverdigheten til skogbruket som næring.

Verden, inkludert skogbruket, har blitt mye mer digital siden 2015. Prosjektpartnerne mener det er naturlig at den neste versjonen av Skoghåndboka må være digital, men hva innebærer det? Og hva mener potensielle brukere av Skoghåndboka om et fysisk versus et digitalt produkt? Før vi går i gang med ett prosjekt som skal revidere og skape Skoghåndboka i ny versjon ønsker vi å gjøre en undersøkelse blant bokas publikum for å avdekke hvordan ny versjon bør utformes for å best tjene formålet sitt.

Hovedmål

Prosjektets hovedmål er å skaffe beslutningsgrunnlag for å utvikle et prosjekt som skal oppdatere og utvikle Skoghåndboka og det er derfor det er definert som et forprosjekt. Dette forprosjektet har tre deloppgaver.

1) Prosjektet skal samle informasjon om hva som har endret seg siden forrige utgave: På hvilke områder har det kommet ny kunnskap og hvor har eventuelt kunnskapen endret seg? Er det temaer som ikke var inkludert i forrige utgave, men som er relevant nå?

2) I tillegg skal prosjektet undersøke hvilke muligheter som finnes med tanke på å heldigitalisere Skoghåndboka. Vi tror det finnes et bredt spekter av muligheter i bruk av nettsider, apper til telefoner og nettbrett, interaktivt innhold og linking eller inkludering av eksternt innhold. Et eksempel kan være link til NIBIO sitt Skogressurskart SR16 gjennom en QR-kode koblet med posisjonering i telefonen slik at man zoomer direkte dit man er i kartet eller til NIBIOs skogkalkulatorer.

3) Skissere muligheter for vedlikehold over tid, slik at boka forblir aktuell for brukerne. Det inkluderer langsiktig finansiering, og vil indirekte avklare og sikre en bred forankring for prosjektet.

Utgangspunktet

Skoghåndboka kjennetegnes primært med å være omfangsrik, tekstintensiv og rik på tabeller. Den har hatt en hendig utforming i «lommeformat» slik at den har vært et nyttig verktøy for arbeid og vurderinger i felt. Med tiden har innholdet blitt utvidet og tilpasset i samsvar med næringens endringer og fokusområder. Den siste PDF-versjonen fra 2015 favner faglig vidt.

Faglig revisjon

Det er som nevnt over fem år siden siste utgave av boken ble utgitt. En slik type faktabasert bok må med jevne mellomrom oppdateres. Ny kunnskap og informasjon kommer til, og andre ting utdateres. I forbindelse med forprosjektet ble det gjort en grov gjennomgang av boken på generell basis, og det ble funnet en del temaer som trenger en større – eller total revisjon. Blant de viktigste her kan skattesystem, lovverk og sertifisering nevnes. Det ville for eksempel være uheldig at en skogeier kommer på kant med gjeldende lovverk på grunn av at han har benyttet skoghåndboka.

Prosjektgruppa har notert seg en hel del ytterligere momenter som ikke gjengis her, men som planlegges utbedret i ny versjon:

- Skogbeskatning (tømmerkonto, skogfond o.l.)
- Virkeskrav/toleransetabell (generelle markedsendringer?)

- Tilskuddsordninger (vanskelig å generalisere mhp. Region)
- HMS krav (bedrift, EMF)
- Mer om hogstformer
- Frivillig vern av skog
- MiS etter NiN
- Juletre/pyntegrønt
- Skogbruksplanlegging (fjernmåling og vekt på data som er tilgjengelig for alle)

Foruten dette er det referert til et ukjent antall eksterne kilder. Disse er som nevnt testet og det ble avdekket at en stor del av dem ikke fungerer. Det er uheldig at Skoghåndboka peker til kilder som ikke eksisterer.

Endringer og oppdateringer på bakgrunn av utdatert eller endret kunnskap er en kontinuerlig oppgave. I en digital Skoghåndbok blir dette langt enklere og mindre kostnadskrevende enn i papirversjon. Dels vil innholdet oppdatere seg selv, for eksempel hvis man lenker til Skogbruksloven eller underliggende forskrifter på lovdata.no, siden det er eksternt vedlikehold av lenkene. Dette er selvfølgelig avhengig av at det benyttes permanente lenker.

Innspill fra brukere

Det har kommet flere innspill fra brukere av Skoghåndboka. Det er en unison enighet blant dagens brukere at det er behov for en ny og digital utgave. Både med tanke på brukervennlighet, men også oppdatering av utdatert kunnskap. Dagens bruksområde er i stor grad tilknyttet de ulike tabellene (blant annet høydeklasser, enkelttre- og bestandsvolum funksjoner/tabeller og rentetabeller). Annen informasjon har så langt vært lettere tilgjengelig og lettlest andre steder, samtidig er det enkelte fagområder som oppdateres jevnlig for eksempel lovverk eller forskrifter.

Dagens brukere har ytret ønske om at det kan direkte linkes via hyperkobling til sider med mer informasjon, informasjonsvideoer og lignende. Dette vil gjøre håndboka mer dynamisk inne. Som eksempel kan det nevnes at Skogkurs har utviklet mange ulike veiledningsvideoer, å kunne linke direkte til disse vil kunne føre til at flere får tilgang til oppdatert og ny kunnskap. I felt ønskes det å opprettholde funksjoner og tabeller. De påpeker at det er viktig ved digitalisering av Skoghåndboka at den fremstår som en håndbok som er brukervennlig både inne og ute.

Digital versjon

Det mest nærliggende er å utvikle håndboka som en app for iOS og Android eller som en nettside. Det er et mål at digital Skoghåndbok skal fungere på de fleste vanlige plattformer. Nettsider kan programmeres slik at de tilpasses den plattformen og skjermflaten brukeren leser på.

Vurdering av innholdselementer:

Tekst i relativt store mengder kommuniserer bedre på en nettside enn i en app. En responsiv nettside vil tilpasse seg mobilformatet og være tilgjengelig i felt, forutsatt nettilgang.

Små tabeller vil fungere godt både i app og på nettside, mens **store tabeller** egner seg best på nettsider.

Figurer og grafer vil kunne fungere greit på begge så lenge de ikke blir for store og komplekse, da har nettsiden en fordel.

Interaktive verktøy fungerer godt på begge, men her har mobiltelefon-appen en fordel siden den fungerer i felt også uten nettilgang.

Stående format er mobiltelefonens fortrinn mens **liggende formater** fungerer best på en nettside.

Nedlastet mobiltelefon-app kan **brukes offline** og har en fordel så lenge mobildekningen mangler i deler av skogarealet.

	App – mobiltelefon	Nettside
Tekst	X	V
Tabeller små	V	V
Tabeller store	X	V
Figurer, grafer	V	V
Interaktive verktøy	V	V
Stående format	V	X
Liggende format	X	V
Fungerer offline	V	X

Sammendrag innholdselementer.

Vurderingene overfor og omfanget av innholdselementene i skoghåndboka, tilsier at den digitale skoghåndboka utvikles som nettside. Skoghåndboka vil ha jevnlig behov for oppdateringer av det faglige innholdet – også her vil nettsiden ha fortrinn. Enkle oppdateringer i teksten endres raskt i redigeringsverktøyet for nettsiden. For en app er det en mer sammensatt prosess: endringsbehovet må sendes til den som har laget appen

(utvikler) som omprogrammerer og publiserer oppdaterte versjoner på App Store og Google Play.

Ny versjon

- Utvikle mobiltilpasset nettside på domenet skoghandboka.no
- Vurdere nøye hvilke elementer som kan transformeres fra tabell til verktøy
- Nedlastbare PDF er et alternativ til store tabeller som ikke omgjøres til verktøy
- Er en kombiversjon hensiktsmessig? Verktøy samles i app – øvrig faglig som nettside
- Cache nettsiden, sånn at siden kan være tilgjengelig offline

Drift og vedlikehold

Gitt at Skoghåndboka blir digital mener prosjektgruppa det er hensiktsmessig å legge en plan for årlig drift og vedlikehold for å unngå at den taper seg i verdi igjen etter noen år og det enda en gang må søkes om midler til en oppdatering. En driftsplan må inneholde både praktiske og økonomiske tiltak som sikrer at boka fungerer etter hensikten.

Hvis man ser for seg at den blir publisert som en nettside vil det være naturlig at man implementerer en «Rapporter feil»-funksjon på nettsiden for å få bukt med kilder som har endret sti e.l. på en enkel måte.

Det vil også være en fordel at faginformatjon eller andre viktige momenter oppdateres mer hyppig enn hvert femte år.